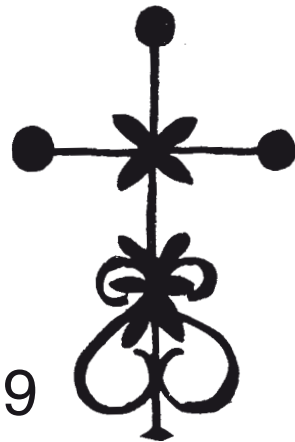

TARVAS KOTISEUTULEHTI

N:o 1, 2009

Toimittanut Kalervo Mäkinen

Julkaisijat Tarvasjoen kunta ja seurakunta

JUHLAVUODEN AIHEITA TARVASJOELLA

Saarnahuone- kunnasta kappeli- seurakunnaksi

Euran eli nykyisen Tarvasjoen ensimmäinen kirkko oli ikivanha sekä ensimmäinen myös Marttilan seurakunnassa. Sen ympärille muodostunut yökunta käsitti nykyisen seurakunnan Liedosta myöhemmin liitettyjä kyliä lukuun ottamatta. Tämä Alastaron saarnahuonekunnaksi nimetty alue maksoi kirkolliset veronsa Marttilaan ja sai itsenäisenä palveluksena vain Marttilan papiston saarnaamaan joka kolmas pyhä kirkossaan. Itse he pitivät yllä omaa kirkkoaan, vastaten osaltaan Marttilan seurakunnan taloudesta.

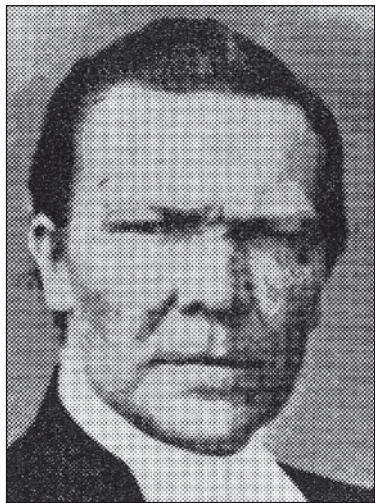
Tämä epäoikeudenmukainen rasitus kiukutti tarvasjokelaisia ja kiista kärjistyi erityisesti vuonna 1765 Marttilan uuden kirkon yhteydessä, jonka rakentamista koko seurakunta rahoitti ja tuki päivätöin yhteisesti, vaikka vastaavasti oman kirkon korjaus tai uuden rakentaminen jäi saarnahuonekunnan itse kustannettavaksi. Tämä johti siihen, että Eura anoi oman itsenäisen saarnahuonekunnan perustamista ja oman papin saamista päästäkseen eroon tuosta vuosisataisesta riidasta.

Tähän anomukseen tuomiokapituli suostuikin vuonna 1771, kun euralaiset lupasivat palkata oman papin ja rakentaa hänelle pappilan. Näin he tosin vapautuivat Marttilan pitäjänapulaisen palkkuksesta, mutta heille jäi vanhaan tapaan osuus emäseurakunnan kirkkoherran, kappalaisen, lukkarin ja suntion palkkuksesta sekä seurakunnan pappiloiden kunnossapidosta.

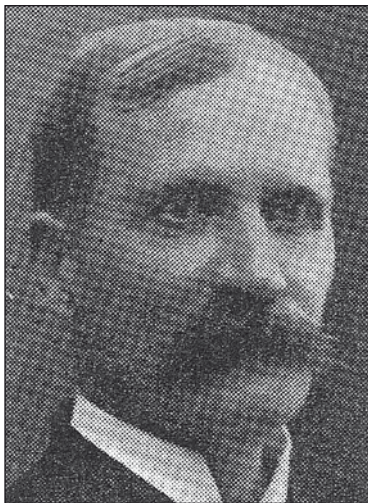
Euralaiset palkkasivat nyt itse papin, rakensivat pappilan ja vuonna 1779 uuden kirkonkin, joka tarkoituksella kiusoitellen tehtiin vähän emäseurakunnan kirkkoa suuremmaksi. Taloudellinen rasitus jäi kuitenkin piinaamaan edelleen ja Aulis Oja kirjoittaa Tarvasjoen historiassa näin:

”Nämä suoraan sanoen kohtuuttomuudet johtivat lopulta siihen, että Euran

Sekä Tarvasjoen kunta että seurakunta ovat ilmoittaneet pitävänsä vuotta 2009 juhlavuotena. Tarvasjoen kunta juhlii kunnallisen itsehallinnon alkamista 140 vuotta sitten ja seurakunta Euran saarnahuonekunnan kappeliseurakunnaksi muuttumista ja kirkollisen itsehallinnon itsenäistymistä 150 vuotta sitten.

Euran kappeliseurakunnan ensimmäinen kappalainen Johan Selenius.

Tarvasjoen seurakunnan ensimmäinen kirkkoherra Kaarlo Kustaa Turtola.

Tarvasjoki 140 vuotta

Perjantai 5.6.2009

Klo 19 ”Laula kanssamme” Herrasmannin laavulla

Lauantai 6.6.2009

Klo 9–11 Kotiseutukierros

Klo 11–14 Kesätoritapahtuma urheilukentällä

Klo 11.00 Tarvasjoki 140-vuotta – Kesäjuhlien avajaiset

Klo 11.40 Tiilia-Taalia -improvisaatiokisa

Klo 12.15 Lastenkonsertti Neiti Hupsis ja Hepsukukuu

Sunnuntai 7.6.2009

Klo 10 Kansanlaulukirkko kirkonmäellä

Klo 11–16 Kotiseutumuseon näyttelyn avajaiset

Klo 13 Pyöräretki koululta koululle – Tarvasjoen Urheilijat 100-vuotta

Klo 19 Urkukonsertti ”Kohti taivasta” kirkonmäellä

saarnahuonekunnan asukkaat – kyllästyneenä liki yhdeksän vuosikymmenen aikana jatkuneisiin riitoihin emäseurakunnan kanssa – ryhtyivät vuonna 1858 silloisen valistuneen saarnaajansa Adolf Lindmanin neuvosta hakemaan saarnahuonekunnalleen kappelinoikeuksia.”

Eri vaiheiden jälkeen, kun tuomiokapituli ja lääninhallitus olivat asettuneet euralaisten puolelle, tuomiokapituli esitti senaatille anomuksen hyväksymistä. Sen senaatti puolestaan hyväksyi 20.10.1859. Näin Euran entisestä saarnahuonekunnasta tuli kappeliseurakunta, jolle Marttilan emäseurakuntaan päin ei enää ollut muita velvollisuuksia kuin osallistuminen kirkkoherran palkkaukseen ja hänen pappilan ylläpitoon.

Tätä 150 vuotta sitten tapahtunutta itsenäistymistä Tarvasjoen seurakunta tänä vuonna muistaa. Itsenäisyys ja taloudellisten voimavarojen kohdentuminen omaan seurakuntaan merkitsi kasvavaa edistymistä. Seurakunnalla oli vastuu koko alueensa sosiaalihuollosta, jota pyrittiin kohottamaan. Kappelilla oli oma rippikoulu. Kansanopetusta tehostettiin vakinaiseksi otetulla kiertokoulun opettajalla. Kirjaston toiminta lähti käyntiin. Samana vuonna, kun päästiin kappeliseurakunnaksi, rakennettiin kirkon viereen lainamakasiini turvaamaan tuleva siemenhuolto ja leipäviljan hätäapu. Kirkkoa kunnostettiin, kirkkopihaan syntynyt hautausmaa laajeni ja siihen alkoi tulla muistomerkkejä.

Näin mentiin eteenpäin kymmenen vuotta, kunnes 1869 kunnallinen itsehallinto Tarvasjoella alkoi ja sen toimialaan siirtyi seurakunnalle siihen asti kuuluneet maalliset asiat. Näin seurakunta jäi pelkästään kirkolliseksi yhdyskunnaksi. Seurakunta itsenäistyi lopullisesti senaatin vuonna 1906 antamalla päätöksellä omaksi kirkkoherrakunnaksi. Se päätös astui voimaan 8.4.1910, josta asti on oltu itsenäisenä Tarvasjoen seurakuntana, joten ensi vuonna on siitäkin 100 vuotta.

TERVEHDYS TARVAS – KOTISEUTULEHDEN LUKIJOILLE

Tarvas - kotiseutulehden välityksellä esitän kesäisen tervehdykseni lehden lukijakunnalle. Olen tullut Tarvasjoen kunnanjohtajan viransijaistettävään vilkkaan E 18 –moottoritien varrelta, Salon kaupungin itäisimmästä kaupunginosasta nimeltä Suomusjärvi.

Vaikka viranhoitoni on lehden ilmestymishetkenä kestänyt vasta parisen kuukautta, siitä huolimatta käsitykseni tehokkaasti toimivasta kunnasta, jossa tehdään ennakkoluulottomia ja rohkeita ratkaisuja, on vahvistunut. Täällä Tarvasjoella on pitkän taipaleen aikana

uskallettu tehdä kauaskatseisia ja myönteisiä päätöksiä tulevia aikoja ajatellen ja tulevat sukupolvet huomioon ottaen. Tämän päivän päätöksentekijöille onkin tyypillistä iän tuoma pitkäaikainen kokemus yhdistyneenä sopivalla tavalla nuoruuden intoon ja rohkeuteen. Aktiivisesti toimivat seurakunta ja eri yhdistykset vahvistavat kuntakuvaa luonnonkauniin Hämeen Härkätien kunnasta.

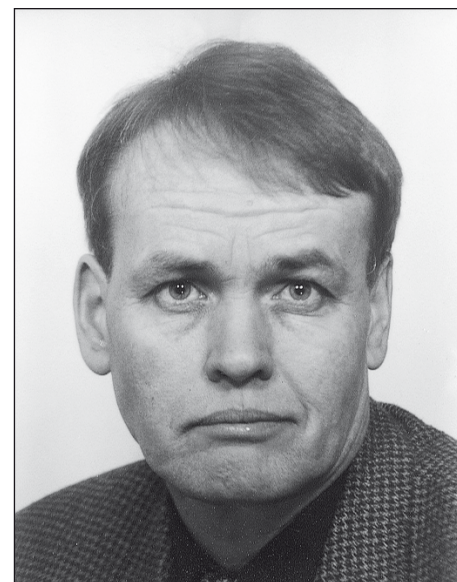
Tarvasjoen kesäjuhlat ja samalla kuntamme 140-vuotisjuhlat ajoittuvat Suomen Suven päivään. Tapahtumaviikonvaihe on ohjelmaltaan runsas ja

mielenkiintoinen täynnä monimuotoista kulttuuritarjontaa. Toivotaan myöskin, että kesäjuhlat kuten muutkin suven tapahtumat ajoittuvat aurinkoisein ja lämpimiin hetkiin.

Kesäterveisin

Vesa Ketola
vs. kunnanjohtaja

Vs. kunnanjohtaja Vesa Ketola.

Itsenäistä kunnallishallintoa 140 vuotta

Keisarillinen asetus 6.2.1865 kunnanhallituksesta maalla määräsi, että kolmen vuoden kuluessa sanotusta päivästä lukien oli maamme jokaiseen kirkkoherrakuntaan järjestettävä oma kunnallishallitus, jonka hoitoon siirtyivät seurakunnan toimivaltaan kuuluneet maalliset asiat. Marttilan pitäjän kokouksessa 22.11.1868 Euran kappeli ilmoitti asettavansa oman kunnallishallituksen.

Huhtikuun 9.pv:nä 1869 kokoontui Euran eli nykyisen Tarvasjoen kuntakokous Sillanpään kappalaisen pappilassa ensimmäisen kerran ja siitä alkoi kunnallishallinto Tarvasjoella. Jo sitä ennen oli 24.1.1869 Marttilan pitäjänkokous valinnut Euran kuntakokouksen esimieheksi kappalaisen Anders Engmanin ja varaesimieheksi talollinen Heikki Pun-tarin. Kunnallislautakunnan esimieheksi oli valittu kiertokoulunopettaja Antti Pen-nanen ja varaesimieheksi lukkari Heikki Widgren sekä jäseniksi ratsutilallinen Wilhelm Isotalo, talollinen Juha Jaakola, talollinen Heikki Paavola, talollinen Otto Tahila, ratsutilallinen Matti Tuomarla ja talollinen Juha Tuorila-Uusitalo.

Kuntakokous kokoontui ensimmäiseen kokoukseensa 9.4.1869 ja kunnallislau-

takunta 28.8.1869. Nyt kunta otti seura-kunnan vaivauskassan hoitoonsa, määräsi holhoojat ja otti holhoustoimen kunnan valvontaan, kokosi ruotujyvät ja -rahat, määräsi kuinka kukin kulki ruodussa tai jäi pysyvästi halvimalla huutaneen hoi-toon. Kunta otti lainamakasiinin hoidon ja valvonnan itselleen. Myös lainakirjasto otettiin kunnalle ja määrättiin kirjaston-hoitaja. Kestikievarin pitäjä määrättiin ja vahvistettiin sen taksat. Kievarille määrättiin henkiluvun lasku ja olemaan kruununveron kannon koontipaikkana. Kunta määräsi tilojen hollikyytivelvolli-suuden ja korvauksen venäläisen sotaväen majoituksen ylläpidosta.

Kunta määräsi myös teiden kunnossapi-don tiloille määrätyn jaon puitteissa, jota nimismies valvoi. Sillat, kilometripylväät ja suuremmat korjaukset kunta otti yhteis-vastuullisesti hoidettavaksi. Kunnan oli valvottava, ettei viinaa salapoltettu ja il-miantoi salapolttajat nimismiehelle. Kunta päätti suomalaisen sotaväen kutsunnoista ja arvannostosta vuosittain.

Kunnanverot määrättiin maanomistuk-sen mukaan. Ensin määrättiin äyrimäärä mantaalilta ja sitten hinta äyriille. Kunnal-linen äänioikeus määräytyi veronmaksun mukaan. Kunta valvoi myös työntekeä ja joutilaisuutta sekä antoi luvat määrättyi-hin ammatteihin. Tästä alkoi vähitellen toimiva kunnallishallinto.

Kunnallishallinnon kehitys

Jos oli alussa epäselvää, kummalle kuu-lui mikäkin toimiala, niin varsin pitkään opetustoimi oli seurakunnan velvollisuus. Vasta ensimmäisen kansakoulun Euralle perustamisen jälkeen vuonna 1883, kunta otti vastuun kouluopetuksen tarjonnasta. Alkuopetuksesta vastasi edelleen seu-rakunta kiertokouluineen, kunnes oppi-velvollisuuslain mukaan vuonna 1923 luovutti sen kunnalle.

Myös terveydenhoitoa ei heti mielletty kunnalle ja esim. isorokkorokotusten tultua pakollisiksi, pappien oli merkittävä se kirkonkirjaan, josta se merkittiin vir-katodistukseen. Kättilö oli ensimmäinen terveysviranomainen, joka vuonna 1877 otettiin yhteisesti Marttilan kanssa. Oma kättilö oli vuodesta 1899. Samoin yhteinen kunnanlääkäri tuli Marttilaan vuonna 1893. Seurakunnan vuonna 1923 ottama diakonissa oli samalla se terveysviran-omainen, jolle kuului tarttuvien tautien mm. tuberkuloosin valvonta.

Ratkaisevasti kunnallishallinto muuttui vuonna 1919, jolloin kansanvaltaisella kunnallisvaalilla valittiin ensimmäinen kunnanvaltuusto. Kuntaa johdettiin edelleen luottamusmiesvoimin, joista tärkeimpiä olivat kunnanvaltuuston ja kun-nallislautakunnan puheenjohtajat sekä jo vuonna 1884 otettu sivutoiminen kunnan-kirjuri. Vähitellen perustettiin lautakuntia ja kouluille johtokunnat. Ensimmäiseksi päätoimiseksi kunnansihteeriksi valittiin

vuonna 1957 Erkki Sarajärvi. Kun toimi muutettiin kunnanjohtajaksi, siihen otetiin vuonna 1973 silloinen kunnansihteeriksi Esko Kekki.

Kunnan kehitys on viimeisten vuosi-kymmenten aikana ollut valtava. Se on ollut merkittävä osa yhteiskuntamme nopeaa kehitystä ja elintason nousua. Kunta, joka vielä viisikymmentä vuotta sitten työllisti vain kunnansihteerin ja toimistoapulaisen, opettajat, terveys-sisaren ja kättilön, on kasvanut pitäjän suurimmaksi työnantajaksi. Se on noussut myös suurimmaksi investoijaksi. Se on rakentanut kunnallistekniikan laajoine kaavoituksineen, teineen, valaistuksineen, vesi- ja jätehuoltoineen. Terveystoimi, vanhustenhoito, sosiaalihuolto, lasten-päivähoito, opetustoimi ja vapaa-ajan palvelut ovat mittavia.

Esi-isämme, jotka 140 vuotta sitten aloittivat kunnallishallinnon, eivät voi-neet edes aavistaa mihin mittoihin kunta ja sen hallinto voi vuosituhaten lopulla nousta. He, jotka eivät vielä olleet saaneet nimeksikään koulutusta pappia ja lukkaria lukuunottamatta, loivat kuitenkin pohjan kunnalliselle toiminnalle. Lukutaito heillä kaikilla varmaan oli, mutta suurin osa kir-joitti puumerkillä nimensä pöytäkirjan alle koko 1800-luvun. Kunnioitusta ansaitseva ja juhlimisen arvoinen on kuitenkin se uraauurtava työ, jolla he kunnallishallin-non Tarvasjoella aloittivat kotiseutunsa ja sen ihmisten parhaaksi.

Tarvasjoen valtuuston puheenjohtajat ja kunnanjohtajat

W. Z. Juvakoski 1919-1940.

Arvi Kotamäki 1940-1960.

Lauri Heitto 1961-1976.

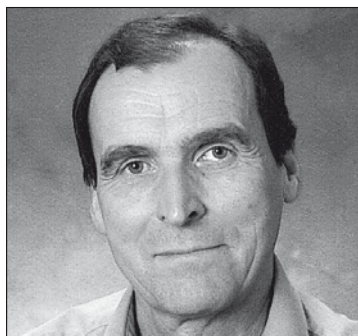
Pentti Satopää 1977-1984.

Esko Luukkonen 1985-2004.

Arto Tikka 2005-2008.

Pekka Saarnivaara 2009-.

Esko Kekki 1973-1974.

Stig Nyberg 1975-2006.

Oili Paavola 2006-.

Talojen synty muinaisesta hämärästä nykypäivään

Eura on Tarvasjoen suurin ja keskeisin kylä. Suppeammin käsitettynä Euran kylä tarkoittaa tiheätä taloryhmää Euran kylämäellä Paimionjoen ja Tarvasjoen välisellä niemellä peltojen keskellä. Sillä mäellä on pitkä historia. Olen siitä lukenut sekä kuullut kyläläisten kertomana, ja tietysti olen itse saanut kokea lapsuuteni kylän mäellä.

Kukaan ei tiedä, milloin kylä on syntynyt. Ensimmäinen merkintä koko Tarvasjoen pitäjän olemassaolosta ajoittuu vuo-teen 1316. Ensimmäinen maininta Euran kylästä on vuodelta 1511, jolloin nykyisen Kosken Myllykylän Erkki Juhannoika ilmoittaa Marttilan laamannin kärkeä myyneensä 180 markan kauppahinnasta turkulaiselle Gunilla Niilonntyttärele Euran kylän talon, joka käsitti 3 tankoa eli kahdeksannen osan sanotusta kylästä. Kysymyksessä oli Nokka, samainen talo, josta vuonna 1857 alkoi koko kylämaen tuhonnut valtaisa tulipalo.

Tankomitta vaihteli kyläkunnittain 6 – 9 kyynärään eli 3,5 – 5,5 metriin. Mutta olipa se vaikka tuo 9 kyynärän tanko, jolla kylämaen raivioita mitattiin peltosaroiksi ja heinäniityiksi (kuuluivatko niityt ollenkaan tankomittauksen piiriin, vai olivatko niityt ulkopuolella?), voidaan vain todeta, että pieni on vielä kyseisenä

Eino Samsten

MUISTOJA EURAN KYLÄMÄELTÄ

vuonna ollut tuo ala. 5,5 metriä kerrottuna kolmella ja kahdeksalla antaa tulokseksi kylälle 132 metriä leveästi raivattua peltoa. Raivattujen alueiden pituus vaihteli sen mukaisesti, miten maasto antoi myöden. Esteenä saattoi olla joki, kallio, pohjaton suo tai naapurikylän raja.

Kunkin talon osuus raivioihin mää-räytyi veroluvun mukaan. Veroluvulla 3 sai uudesta pellostä vasemmalta lukien 3 tankoa. Jos naapurilla oli verolukuna 2, hän sai 2 tankoa jne. Kun jokainen oli mittansa saanut, alkoi uusi kierros, kunnes saavutettiin raivion reuna. Jako takasi, ettei kylällä ollut erimielisyyksiä maan laadun suhteen. Sovun säilyminen oli tärkeätä siksikin, että raivaus ja muut kyläyhteisön hommat vaativat paljon talkoohenkeä. Muu alue kylän maista oli yhteistä met-sineen ja suoniittyineen. Suoniityt olivat omalla tavallaan arvokkaita, sillä niistä saatiin heinä kotieläimille.

Vuosien saatossa kylä vaurastui, kun peltoa raivattiin lakien ja asetusten mu-kaisesti joka vuosi. Paljon oli myös vas-toinkäymisiä, katovuosia ja kulkutauteja. Pahimpana kaikista oli varmaan verotus.

Kuningas tarvitsi aina vain enemmän varoja sodankäyntiin. Monet talot jäivät autoiksi jopa vuosikymmeniksi. Aina kuitenkin ilmestyi uusi jatkaja, ja elämä säilyi.

Seuraavan kerran Euran taloista löytyy merkintöjä vuonna 1540. Silloin taloja oli viisi: Kirsti, Nokka, Polpo, Seppä sekä yksi tuntematon.

Vuosisatojen mittaan talot muuttuivat siten, että Kirsti jaettiin kahtia, lopputuloksena syntyivät nykyiset Euran kylän Vanhatalo, Uusitalo ja Päiväranta. Seppä jaettiin, niin että syntyivät nykyinen Seppä sekä välivaiheiden kautta nykyinen Knaapi. Kerron kohta niistä.

Nokan talo oli Joensuun kartanon alus-talaistalo vuoteen 1602 saakka. Sitten turkulainen porvari, saksalainen David Moss, osti sen. Vuonna 1630 siitä tehtiin ratsutila, ja vuonna 1640 Mossin leski myi talon Euran Sepän isännälle Esko Eskonpojalle. Tässä kohdassa Nokka siirtyi Sepän suvun hallintaan, ja niin Nokka oli nimensä säilyttäen loppuun asti. Ennen loppua Nokan isännyyteen tuli voimakkaasti vaikuttamaan Kirkonkylän

Uusitalo, josta Nokalle tuli emäntä vuonna 1812. Tämän jälkeen taloa tuli isännöimään Seppälän Juuselan poika, joka taas oli suoraa sukua Euran Kylä-Knaapille. Nokan loppuvaiheessa talosta kuoli keuhkotuberkuloosiin isäntä sekä perilliset toinen toisensa perään. Keuhkotautiin menehtyvien lasten holhoojiksi pannut isännät, joista Kirkonkylän Uudellatalolla oli etuisuuksia Sepän suhteen, toimittivat niin, että Nokan talo myytiin Sepälle ja Nokan nimikin hävisi. Sattui vain niin, että lapsista Juho Nokka säästy. Taloton Juho asusteli sitten vuosikymmenen velipuolensa Ahti Koskisen huushollissa. Hänet, Nokan Jussin, moni tarvasjokilainen vielä muistaa.

Suuruutensa aikana Nokasta oli muodostettu useita Euran kylän taloja, mainittakoon Virola, Kujanpää, Jokila ja Niemelä, mutta ne eivät liity kertomukseeni Euran kylämäestä.

Polpon talo, jota viljelivät lampuodit (vuokramiehet), oli ehkä myös Joensuun kartanon alustalaistila. Se oli autiona vuodelt 1628 – 1636 ja 1640 – 1680. Sitten se liitettiin Sepän tilaan.

Edellä mainittu tuntematon tila on myös kuulunut Joensuun kartanolle. Se on autoitunut 1659, ja vuonna 1680 se liitettiin Nokkaan. Lopputuloksena Nokka, Polpo ja tuntematon tila olivat yhtä suurta Seppää.

Sepän taloa jaettiin, syntyi Taimelan torppakin

Vuonna 1570 Sepän talo halottiin ja syntyi Seppä 2. Jälkimmäistä isännöi tämän jälkeen kolme isäntää, Perttu Matinpoika vuodet 1570 – 73, Tuomas Pentinpoika 1573 – 85 ja Yrjö Antinpoika 1585 – 91. Vuonna 1591 isännäksi tuli rälssimies Perttil Antinpoika. Rälssimiehistä tiedettiin sen verran, että ne olivat jonkin aatelissuvun jälkeläisiä. Myöhemmin heitä alettiin kutsua knaapeiksi (knaappi). Tästä juontuu, että Seppä 2 sai nimen Euran Knaapi. Myöhemmin tämäkin tila jaettiin kahtia, niin että kantatilasta tuli Kylä-Knaapi ja toisesta osasta Tie-Knaapi. Tie-Knaapi vaikuttaa edelleen siinä Härkätien tuntumassa. Omistajat eivät ole alkuperäistä sukua.

Kylä-Knaapi sijaitsi Sepän ja Uudentalon välisellä kalliotasanteella kylämäen korkeimmalla kohdalla.

Kylä-Knaapin tila kuitenkin hiipui ja hävisi kuvioista niin kuin kävi monelle muulle talolle noihin aikoihin. Ainoa, mitä jäi jäljelle, oli ”Paunan faarin torppa”, joka purettiin omalta tontiltaan paunan rannasta ja rakennettiin uudelleen 1889 Vanhatalolta vuokratulle tontille. Pauna oli vanha palokaivo, oikeastaan kiveyksellä reunustettu lammikko keskellä kylää. Kyseinen Koskela niminen maa-alue, johon tuo vuokratontti sisältyy, siirtyi myöhemmin Uudentalon omistukseen, ja vuonna 1920 Kalle ja Anna Uusitalo myivät vuokra-alueen Sofia Knaapille. Näin syntyi Taimelan torppa. Tässä torpassa minun äitini Anna Helena Klaara Henrietta Samsten os. Knaapi eli koko elämänsä kahta ensimmäistä vuotta lukuun ottamatta. Hänet tuotiin kaksivuotiaana Euran kylämälle mammansa Sofia Knaapin hoitoon. Äitini tarina onkin sitten toinen juttu, johon varmasti palaan joskus myöhemmin. Samassa torpassa synnyin minä, Eino Johannes, vuonna 1938 Samstenin Annan ja Artturin perheen toisena poikana.

Kun tuli mainituksi pauna, kerron saman tien, että minä kolmivuotiaana menin ja melkein hukuin siihen lammikkoon. Äiti löysi minut ja nosti kuiville. Paikalle saatiin Vanhantalon puhelimella ja polkupyörällä meijerin isännöitsijä, Ferdinand Laine, joka hengenpelastustaitoisena sai minut virkoamaan.

Kun äitini kuoli v. 1967, isä Artturi jäi yksikseen asustamaan Taimelan torppaa. Jo viiden vuoden kuluttua oli hänen vuoronsa lähteä. Minä ja veljeni Esko päädyimme myymään torpan, koska siinä vaiheessa sillä ei ollut käyttöä meille. Sitten kylämiljööseen istuvalle vanhalle rakennukselle kävi tavanomainen vahinko. Vanha kunnon kivijalka haluttiin tehdä kauniiksi ja ajanmukaiseksi valamalla päälle betonikuori. Alustan tuuletus unohdettiin, rakennus lahosi nopeasti ja se piti hävittää. Nyt tontilla näkyy seisovan uudentyylinen hirsimökki.

Kirsti – Vanhatalo – Päivärinta

Kirsti jakautui kahtia, kun talon tytär Anna Heikintytär avioitui 1747 Tyllilän Prusilan pojan Martti Laurinpojan kanssa. Näin syntyi Euran Kirsti/Uusitalo. Vuonna 1798 silloinen Uudentalon isäntä Juho Matinpoika lunasti tilan perintötaloksi. Vanhaa Kirstin päätalaa alettiin kutsua Vanhataloksi ja aikaa myöten myös asukkaiden sukunimi vakiintui talon mukaan. Jo vuoden 1775 seutuvilla Vanhatalo jakautui taas kahtia, syntyi Kirsti/Vanhatalo ja Kirsti/Päivärinta.

Matti Matinpoika (s. 1750) jatkoi Vanhantalon isäntänä ja lunasti sen perintötilaksi vuonna 1803. Heikki Matinpoika isännöi Päivärintaa ja lunasti sen perintötilaksi 1808. Yhdessä veljekset varmaan paljolti viljelivät maitaan, koska heidän talonsa muodostivat yhteisen pihapiirin kylämällä. Talot sijaitsivat aivan sillä paikalla, missä minun kotimökkini Taimela oli. Vasta suuren tulipalon jälkeen kylän talot rakennettiin nykyisille paikoilleen, Päivärintakin Härkätien varteen Tie-Knaapia vastapäätä.

Euran kylän Vanhatalo.
Kuva Eino Samsten.

Vanhantalon pihalla vas. Matti, Pasi, Siiri ja Väinö Laaksonen v. 1948.
Kuva Eino Samsten.

Vanhantalon ja Päivärinnan talojen kohtalo on vähän sekava. Matti Matinpojan jälkeinen sukupolvi, seuraava Matti Matinpoika, s. 1776, nai 1803 Vappu Jaakontyttären Yrjantilästä. Syntyi viisi tytärtä, joista kolme kuoli. Liisa Matintytär, s. 1809, muutti TL Koskelle, missä avioitui Efraim Matinpoika Ylitalon, ent. Liipola, kanssa. Mies kuitenkin kuoli pian, ja Liisa-leski avioitui uudelleen 1839 Seppälän Juuselan Heikki Matinpoika Seppälän kanssa. Matti Matinpoikia on nimihistoriaa sotkemassa loputtomasti. Tämän Heikki-isännän äiti olikin sitten Liisa Ristontytär Euran Kylä-Knaapilta. Heikin veljestä Matti Matinpojasta tuli isäntä Euran Nokalle. Näin suvut ennen kohtasivat.

Toinen Vanhantalon tytär, Maria Matintytär, s. 1806, vihittiin 1830 Juho Yrjönpoika Ali-Mikolan kanssa Suurilaan. Näin Vanhatalo jäi ilman perillistä. Ali-Mikolassa syntyi kuusi lasta, joista kolme jäi eloon. Heistä Anna Liisa Juhontytär, s. 1835, avioitui 1853 Juho Heikki Juhonpojan kanssa Suurilan Yli-Mattilaan. Ensimmäinen heidän lapsistaan, Juho Heikki Juhonpoika, s. 1854, avioitui 1875 Ida Karoliina Juhontyttären kanssa Koski TL:n Iso-Sorvaston Yli-Mattilaan. Nimien samankaltaisuus sotkee ajatuksen. Tämä pariskunta saapui Euran kylälle asettuen ensin vuokralaisiksi Vanhataloon. Su-

kunimi oli Yli-Mattila. Tänä aikana oli Kirsti/Vanhatalon viimeinen isäntä Matti Matinpoika kuollut v. 1845, ja hänen vaimonsa Vappu Jaakontytär v. 1858. Näiden jälkeen Vanhantalon isännöintiä on varmaan hoitanut Päivärinnan isäntä Simo Heikinpoika Päivärinta, joka kuoli v. 1860, sekä hänen jälkeensä leskiemäntä Liisa Simontytär Päivärinta, entinen Euran Uusitalo. Hänen kuoltuaan 1866 heidän poikansa Heikki Juho Simonpoika jatkoi Päivärinnan isäntänä. Hän käytti sukunimenä sekä Päivärintaa että Vanhataloa. Tästä todisteena minulla on Taimelan torppaa koskeva vuokrasopimus vuodelta 1889, allekirjoittajana Heikki Juho Simonpoika Vanhatalo.

Kun Simo Heikinpoika isännöi Päivärintaa, hänen veljensä Kustaa Heikinpoika Päivärinta avioitui 1844 Esteri Mikontytär Samstenin kanssa. Kyseinen Esteri on samaa sukua kuin minun isäni Artturi Samsten. Kustaa ja Esteri Päivärinta saivat Päivärintasta erotetun Kuivion torpan hoitaakseen ja käyttivät sukunimenään Kuiviota. He muuttivat 1859 Paattisille.

Juho Heikki ja Ida Karoliina Yli-Mattilan isännöys Vanhatalossa kesti vuoteen 1931 asti. Mies oli kuollut jo 1918. Lapsia oli syntynyt kuusi: Anna Matilda 1875, Jalmari 1878, Lauri Aukusti 1880, Suoma Regina 1882, Ida Maria 1884 ja Elli Helena 1894.

Euran kylän Uusitalo.
Kuva Eino Samsten.

Uudentalon perhe kuvassa v. 1924. Vas. Tyne, äiti Anna sylissään Martti, Toivo, isä Kalle ja Pauli.
Kuva Eino Samsten.

Vuoden 1931 jälkeen Vanhataloa sitten isännöivät sisarukset Jalmari, Suoma ja Elli Vanhatalo. Nämä edesmenneet sisarukset ovat vielä vanhimpien tarvasjokilaisten muistissa. Lauri Juhonpoika käytti nimeä Aaku. Hautamuistomerkkiinkin on hakattu Aaku.

Perheen vanhin tytär Anna Matilda Juhontytär Vanhatalo avioitui 1902 Melilästä kotoisin olleen Kaarle Vilhelm Maijanpoika Hakasen kanssa. He olivat palveluksessa Kirkonkylän Vähätalossa, josta muuttivat Maariaan. Kaarle toimi siellä Kärämäen hautausmaan haudankaivajana. Perheessä oli kuusi tytärtä, joista nuorimman, Siiri Helena Hakasen, s. 1906, isovanhemmat ottivat kasvatikseen Vanhaantaloon v. 1915.

5.11.1932 Siiri ja Väinö Laaksonen viettivät häät. Yhteiseksi asunnoksi ostettiin vanha Pirvalan Mantan mökki, myöhempi Mäntymäki Euran koulun tienhaaraa vastapäätä. Perheeseen syntyi kaksi poikaa, Matti ja Pasi Laaksonen. Vanhantalon isännöys siirtyi Väinölle ja Siirille vuonna 1948.

Väinö ja Siiri Laaksonen myivät melkoiset osat maistaan kunnan kaavoittamiksi tonteiksi ja muihin kunnan tarpeisiin. Peltomaita siirtyi paikallisille viljelijöille. Tila olisi vaatinut melkoisia investointeja, eivätkä Matti ja Pasi Laaksonen olleet halukkaita jatkamaan sen hoitoa. Matti teki elämäntyönsä omassa puusepän yrityksessä. Pasi työskenteli Seppälän tiilitehtaalla. Pasiin vaimo, Taimi, asustelee leskenä eläkepäiviään yksin Vanhatalossa. Muoin isossa Vanhatalossa on nykyisin maata noin neljä hehtaaria. Matti Laaksonen Anneli-vaimonsa kanssa osti puhe-lyhtiön kiinteistön Härkätien varrelta ja viettää siinä eläkepäiviään.

Päivärinnan talo rakennettiin vuoden 1857 suuren tulipalon jälkeen tutulle paikalle Härkätien varteen, missä se on viimeksi toiminut kesäteatterin miljöönä.

Jotenkin talo joutui taloudellisiin vaikeuksiin. Lapsista kaksi muutti Pöytyälle, kaksi Turkuun. Yksi muutti nimensä Heinoseksi ja kierteli aikansa pitäjän taloissa renkipoikana, kunnes asettui asumaan Killalan kylään.

Kun Päivärinnan viimeinen isäntä Heikki Juho Simonpoika kuoli 1896, leskiemäntä Maria Justiina avioitui uudelleen 1898. Mies oli 1858 syntynyt Kustaa Fridolf Kustaanpoika Heikkilä, ent. Hilander, ent. Jokila Euran Nokan torpasta. Ennen avioitumista hän oli ollut renkinä Suurilan Reinillä.

Päivärinnan viimeinen poika Oskari Elias, s. 1892, käytti äitinsä uutta sukunimeä Heikkilä. Oskari lähti puutarhurin oppiin Somerolle ja palasi takaisin Heikkilän lohkotilalle v. 1913. Heikkilä oli lohotto Päivärintasta. Loput Päivärinnan maista siirtyivät Tie-Knaapille eli Gunnar Knaapin omistukseen. Heikkilän osti vastikään Tarvasjoen kunta, joka laajentaa palvelutaloa tilan rakennusten paikalle. Oskari jätti Tarvasjoen muuttaen puutarhaoppeineen Jyväskylään.

Maria ja Kustaa Heikkilälle syntyi kolme lasta, joista hyvin muistamme kirjastonhoitaja ja herastuomari Hannes Heikkilän. Hänen sisarensa Helmi Katriina, s. 1906, muistetaan Euran Virolan emäntänä.

Halikosta muutti v. 1899 Päivärintaan Halikossa syntynyt Elviira Vilhelmiina Seppä, jonka mies oli Juho Kustaa Kanakare Marttilan Prunkilasta. Kun he lähtivät Sauvoon, Päivärintaan muutti Laaksosen perhe v. 1910. Vanhemmat olivat Gabriel August, s. 1876 Yläneellä, ja Hilda Maria os. Vähätalo, s. 1897 Tarvasjoen Horrisissa. Heille syntyi kymmenen lasta, joista moni on tuttu nykytarvasjokilaisille. Eevert Laaksosesta tuli Maljamäen isäntä, Katri avioitui Kalle Rekikosken kanssa, Väinöstä tuli Euran Vanhantalon isäntä (edellä), ja Eino Laaksosen suuren perheen muistamme läheltä Euran koulun tienhaaraa.

Seuraavassa Tarvas-lehden numerossa jatkan Euran Uudentalon vaihteista.

MITÄTÖN TAI ARVOKAS

Pikkupoikana omistin ruskeakantisen pankkikirjan ja olin siitä ylpeä.

Kuvittelin olevani tavattoman rikas. Tapanani oli selaila sitä iltaisin ja haaveilla kaikesta siitä, mitä sillä voisin ostaa.

Pankkikirjan ilmoittamat summat oli laskettu moneen kertaan, sillä ne oli hankittu kovalla työllä; keräämällä jätepaperia, järjestämällä erilaisia arpa-jaisia sekä tietysti säästämällä pienistä viikkorahoista.

Säästämiseni loppui siihen, kun pankkikirjan sivut tulivat yllättäen täyteen.

Menin paikalliseen pankkiin (äitini kanssa) kysymään neuvoa. Sain uuden pankkikirjan, johon edellisen kirjan saldo siirrettiin. Mutta mitä tehtiin vanhalla säästökirjalleni?

Tuo pankin tuttu ja jämäkkä virkailija painoi neljä suurta reikää rakkaaksi tulleseensa kirjaani ja löi leimasimella pankkikirjan sivuille mieleeni jääneen sanan MITÄTÖN !!

Tuolla vanhalla säästökirjalla ei ollut enää mitään käyttöä ja se tuntui pahalta.

Usein kohtaan tässä ajassa ihmisiä, joihin on varmasti lyöty tuo sama mitätömyyden leima. He elävät ainaisessa kärsimyksessä ja arvottomuuden tunteessa. Kovasti tuo heihin jo kauan sitten isketty leima näyttää heissä vieläkin vaikuttavan. Tuntuu siltä, että he ovat sairastuneet huonommuuden tunteeseensa; Toiset ovat parempia, kauniimpia, mukavampia,

älykkäämpiä, sosiaalisempia ja parempia kuin he.

Jos tunnistat itsessäsi tuollaisia piirteitä, silloin Sinun tulee muuttaa välittömästi mielesi ja tehdä parannus (= mielenmuutos).

Tähän muutosprosessiin lähteminen edellyttää oikeanlaisen ihmisen löytämistä kuuntelijaksesi.

Silloin voit jakaa kaiken kokemasi kuuntelijasi kanssa. Sinä saat puhua suusi ja sydämesi puhtaaksi. Jatka puhumista niin kauan, jotta kokemasi tunteet ja loukkaukset eivät enää tunnu yhtä hallitsevilta. Uskon siihen, että elämä avautuu meille, kun saan puhua kokemastani toiselle, luottohenkilölleni. Tässä yhteydessä syntyy yhteys sinun ja kuuntelijan välille.

Sanonta, että hyvä elämä on aina jaettava elämää pitää paikkansa.

Joku viisas on todennut, että tämän päivän enkeleillä on lenkkikossut jalassa!

Siksi lähelläsi saattaa olla apu muodossa tai toisessa. On vain uskaltauduttava lähteä rohkeasti liikkeelle ja nähtävä ympärillä olevat lähimmäiset!

Kulje rohkein ja avoimin mielin. Itsensä alituinen vähätteleväminen on elämäsi aliarviointia.

Turhien taakkojen kantaminen tekee elämän tarpeettoman raskaaksi. Opettele antamaan toisille anteeksi ja muista, että juuri Sinä olet arvokas!

Antero Aaltonen

KÖRÖ, KÖRÖ KIRKKOON...

Näin perinteisen laulun sanoin ja sävelin käynnistyi tänä keväänä vauvakirkko Tarvasjoen kirkossa. Maaliskuun puolivälissä vietettiin Tarvasjoen kirkossa jo perinteeksi muodostunutta vauvakirkkoa. Kysymyksessä on jumalanpalvelus, joka on suunnattu kaikkein pienimmille lapsille.

Henkilökohtaisen kutsun tilaisuuteen saavat kaikki kahden vuoden sisällä syntyneet Tarvasjokiset lapset perheineen.

Tänä vuonna jumalanpalvelus rakentui huolenpito teeman ympärille.

Kirkossa jaettiin lapsille omat "pehmonallet", joita Nalle Puh oli ovelta lapsille jakamassa. Lapsilla oli myös mahdollisuus päästä silittelemään koiraa sakastiin tai "kellistellä" nallenurkassa pehmolelujen joukossa.

Jumalanpalveluksen päätyttyä on seurakuntatalolla ollut tapana tarjota ns. "kirkkotuttelit".

Tavallisen kirkkokahvin ja mehun lisäksi on silloin kahvipöydän antimiin kuulunut kirjaimellisesti myös "tuttelit ja piltit" soseineen kaikista pienimmille osallistujille.

Seurakuntatalon kahvitilaisuudessa on myös usein muistettu vuoden ensimmäistä Tarvasjokista vauvaa. Tänä vuonna se ei ollut mahdollista, koska vuoden ensimmäistä vauvaa ei ollut vielä syntynyt.

Tulevien vuosien varalle on alustavasti suunniteltu varsinaisen vauvakirkko-termin vaihtamisesta. Työntekijöiden kesken on koettu, että nimi vauvakirkko mahdollisesti rajaa osallistujajoukkoa liiaksi. Onhan kysymyksessä jumalanpalvelus, joka palvelee kaikkia perheitä ja erityisesti leikki-ikäisiä lapsia vanhempineen.

Tarja Litjo

Lastenhojaaja Tarja oli pukeutunut nalleksi. Pappi puhui huolenpidosta ja toisistaan välittämisestä. Taivaan Isä pitää huolen meistä kaikista. Tarja-nalle avusti esirukouksessa. Kuva seurakunta.

Nallet ja muut pehmoeläimet sekä sakastissa makoileva koiria muistuttivat miten lapset huolehtivat omista rakkaista leluistaan ja lemmikeistään ja miten taas vanhemmat huolehtivat lapsistaan. Jokainen lapsi sai kirkosta kotiin viemiseksi oman nallen. Kuva seurakunta.

600 MUNKKIA JA 80 LITRAA SIMAA

Liisa Frannti ja Tuulikki Sipilä sekä koko muu lähetystoimikunnan väki ahkeroivat kahvilaan vappuna 80 litraa simaa ja yli 600 tuotetta munkkia. Kuva seurakunta.

Helka ja Lempi Sauren toivat oman musikaalisen lisänsä kahvilan esityksiin. Kuva seurakunta.

Ahkerat isännät ja emännät ovat taas ahkeroineet kerätäkseen varoja lähetytyön tukemiseksi. Vapunpäivänä seurakuntatalolla pidettiin perinteinen vappukahvila. Ohjelmassa oli yhteislaulua ja musiikkiesityksiä, sekä tietenkin munkin syöntiä ja siman juontia. Mukavassa tunnelmassa oli kiva herkutella ja samalla tukea kahvinjuonnillaan lähetytyötä. Tilaisuudesta jäi hyvä mieli niin kahvilan asiakkaille kuin keittiössä ahkeroineille. Pienellä viiveellä seurakunnan vappukahvilasta iloitsee myös

mm. kuurojen koulu Kiinassa, jonne kahvilasta tulleet rahat ohjataan.

Seurakunnan lähetystyö tukee nimittäin mm. kuurojen lasten koulua Kiinassa. Rahalla ja esirukouksella me täällä kaukana Tarvasjoella voimme olla mahdollistamassa monen kiinalaisen kuuron lapsen koulunkäynnin, ja siten paremman tulevaisuuden kotikaupungissaan. Kuvia kuurojen koulusta ja muista seurakuntamme lähetyskohteista löytyy seurakuntatalon ilmoitustaululta.

Taru Sahla

700 KESKOSTEN NUTTUA

”Lähetystyötä voi tukea monella tavalla, esimerkiksi itselle rakkaan harrastuksen avulla. Nämä seurakunnan käsityön harrastajien tekemät kirjavat nutut tulevat lämmittämään keskosvauvoja Etiopiassa.” Kuva seurakunta.

LAUANTAIKERHOSSA MONIPUOLISTA TEKEMISTÄ

Lauantaikerho kokoontuu seurakuntatalolla kolmen innokkaan rippikoulutytön vetämänä. Jasminilla, Marleenalla ja Martalla on monenlaiset leikit ja kilpailut hallussa. Kerhossa he järjestävät tekemistä 1-6 luokkalaisille neljän tunnin ajan kerran kuukaudessa. Kerho taas on alkanut toimintansa pienen tauon jälkeen tästä

keväästä alkaen. Leikkien lisäksi kerhossa askarrellaan ja pelataan sekä nautitaan omat eväät yhdessä. Leivontakerralla maistellaan omia leipomuksia. Kerhon päätteeksi hiljennytään ja rauhoitutaan hartauteen. Kesällä kerho ei kokoonnu, mutta tervetuloa syksyllä taas uudet ja vanhat kerholaiset!

Taru Sahla

Kun kaukaisissa maissa tarvitaan apua, on meillä muutama vaihtoehto auttaa. Me voimme lähteä lähetystyöhön. Se tarkoittaa jonkin ammatin harjoittamista kaukomailla ja Jeesuksesta kertomista. Ammattina voi olla melkein mikä vaan opettajasta kaivonrakentajaan ja muurarista kättilöön. Toisaalta voimme olla lähettämässä jotakuta lähetystyöhön. Lähettäminen merkitsee lähetystyöntekijän muistamista ja rohkaisemista esim. kortein ja kirjein, tai lähetystyön mahdollistamista rahallisesti, ja työn puolesta rukoilemista.

Haaste Etiopiasta

Useimmiten lähetystyöhön osallistuminen on hauskaa, konkreettista tekemistä. Muutama innokas puikkojen pyörittäjä on kevään aikana kutonut kaikenkirjavia keskosvauvojen nuttuja. Etiopiasta tuli nimittäin joulun jälkeen haaste lähetystyöntekijöiltä Mika ja Tania Lehtiseltä. Etiopiassa on pienenkö kaupunki nimeltään Aira. Kaupungissa on sairaala, jonka väestöpohja on noin miljoonan asukkaan luokkaa. Tania ja Mika haastoivat käsityöharrastajia tekemään keskosvauvoille villanuttuja sairaalan synnytysosastolle. Erityisesti Liedonperän yli 80 vuotta vanhan - mutta vireän - lähetyspiirin naiset innostuivat haasteesta.

Airan sairaalan alueen lapsista suurin osa syntyy kotimajoissa paikallisten kyläkättilöiden avustamana. Jos synny-

tyksessä tulee ongelmia, lähdetään sairaalaan, jos vain siihen on varaa. Monet potilaat kävelevät tuntikausia päästäkseen sairaalaan. Airan sairaala on alueen ainut leikkauksia tekevä sairaala. Tämä mahdollistaa keisarinleikkaukset, joiden avulla monen äidin ja lapsen henki pelastuu. Lähetystyöntekijöiden aloittamassa sairaalassa on nykyisin synnytysklinikka, äitiysneuvola, perhesuunnitteluneuvola ja lastenosato. Sairaalan ravintokeskuksessa hoidetaan aliravittuja lapsia. Sairaalassa on kaikkiaan neljä klinikkaa ja lisäksi laaja rokotusohjelma.

Synnytysosastolla syntyy vuosittain noin 1.400 lasta, keskimäärin yhdet kaksoset viikossa ja kolmoset kuukaudessa. Haasteen seurauksena on seurakuntamme diakoniatoimiston pöydälle kertynyt jo yli 40 nuttua. Nutut tullaan lähettämään Airan sairaalaan, jossa ne annetaan erityisesti sairaalassa syntyville pienille keskosille. Mikäli nuttuja tulee tarpeeksi, niitä annetaan myös keskosille kotiutettaessa. Lehtiset Etiopiasta kertovat miten muualakin Suomessa on tartuttu haasteeseen. Lehtiset ovat vastaanottaneet jo yli 700 nuttua ympäri Suomea. Kaikki ne nutut on jo jaettu. Seurakuntamme käsityöharrastajien tuotos tuo oman hyvän panoksen keskosvauvojen iloksi Etiopiassa. Uusia nutuntarvitsijoita syyty päivittäin Etiopiassa lisää, joten jos haluat vielä kutoa nuttuja, ohjeita saat diakoniatoimistosta.

Taru Sahla

Martta on lukemassa loppuhartauden tarinaa. Kuva seurakunta.

Puuhahetkessä askarrellaan. Tässä valmistuu äitiinpäivän lahjaksi posliinimaalaus. Huolelliset siveltimenvedet ja kukkia syntyy lautaselle. Kuva seurakunta.

ERÄS KÄSITYÖ

”Antoi Luoja kättä vain kaksi. Mitä ne mahtaa? Siksikö antoi kättä vain kaksi että ne liittää yhteen voisin ja kiittää. Kahdesta kiittää.”

Jos käsiin annetaan lankakerä ja koukku, syntyy virkkaus pylväineen ja ketjusilmukoineen. Jos puikot, voidaan neuloa ”oikein, nurin”. Jos neula ommellaan käsin tai koneella. Jos käytetään **käpyä** voi syntyä **sukkulapitsi (frivolite)**. Tämä on hyvin harvinainen taito, **käpyily**. Minulla on ollut v.1992 hallussani kuvassa näkyvä sukkulapitsi, jonka olen silloin saanut Elsa Heikkilältä. Olen nyt tutkinut sitä tarkemmin, mutta minulla ei ole ollut sanoja kertoakseni. Pulmaan löytyi apu kirjastosta, käsityökirja kuvineen ja sanoineen. Siinäpä sukkulapitsi ja käpyily.

Työssä tarvitaan käpy, johon kierrellään esim. ohutta pellavalankaa. Helpoin malli on 1-kerroksinen **reunapitsi**, kuuluu toistuen **rengas, kaksoissolmut ja silmu**. Elsan tekemässä pitsissä on renkaiden

välissä liitäntä. Työ on aloitettu keskeltä. Renkaita on 11+25, 6 kerrosta. Miten tapahtuu langan jatkaminen?

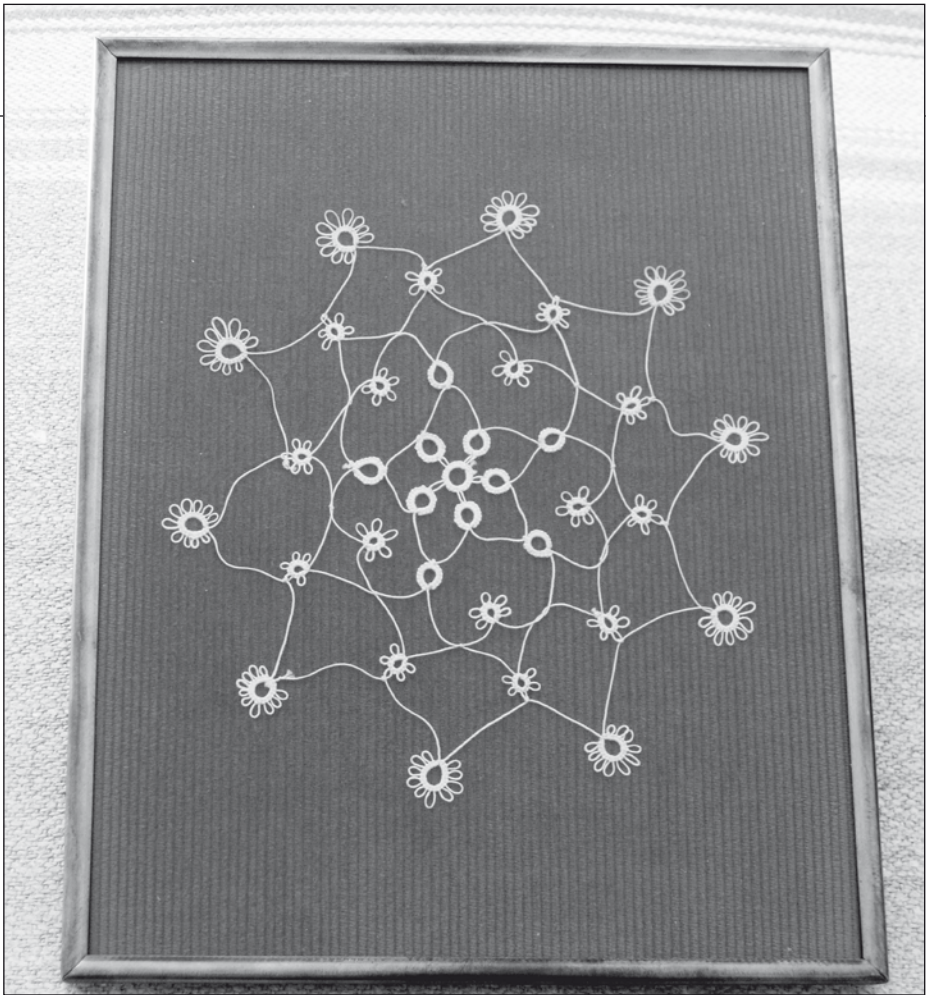
Muistan kuinka vaikeata oli saada tämä hento pitsi jäämään oikeaan asentoon sametinpalalle lasin alle, jonka olin ajatellut kehystää tauluksi.

Käsityötaito on hyvin monipuolinen ja laajalti maailmassa levinnyt osaamisen laji. Sen huomasi aikoinaan seurakuntamatkalla eräässä armenialaisessa museossa, jossa silmiini osui kotimaasta tuttu revinnäistyö. Sama työtapa sielläkin!

Me lähdemme täältä. Työmme jää. Suuri tai pieni.

Alli Koskiranta

Käpyily-tekniikalla syntyy sukkulapitsi eli frivolite. Sen hienouksien lähempi tarkastelu vaatii melkein suurennuslasin. Kuva Taru Sahla.

Helmikuun toisena päivänä tänä vuonna tuli kuluneeksi sata vuotta nykyisen urheiluseura Tarvasjoen Urheilijoiden perustamisesta Tarvasjoen Nuorisoseuran urheiluosasto Lylynä. Perustavassa kokouksessa, joka pidettiin Euran Nokalla, seuran ensimmäiseksi puheenjohtajaksi valittiin meijerinisännöitsijä Verner Virtanen, sihteeriksi Kalle Somerola (Sarlin) ja rahastonhoitajaksi Jussi Myllyperä (Latva). Urheiluseuroja oli lähipitäjissä jo vuonna 1906 perustettu mm. nykyinen Marttilan Murto ja 1907 Liedon Parma, joten seurojen välinen yhteistoiminta lähti myös heti käyntiin.

Alusta asti seura järjesti vuosittain useita kilpailuja hiihdossa ja yleisurheilussa. Urheilukenttänä oli 1930-luvulle asti Nuorisoseuratalon piha ja Hämeen Härkätie. Hiihtokin oli alussa tasamaahiihtoa joko jokijäällä tai pellolla. Siteettömät sukset, joissa lapikkaan kärjet olivat mäystimissä, pitivät suksen jalassa, mutta mäkiiä niillä oli vaikea nousta.

Urheilukentän puuttuminen ja alkukauden varusteet eivät vähentäneet innostusta, joka nuorisossa syttyi erityisesti Tukholman olympialaisten jälkeen. Sitä lisäsi vielä nouseva kansallishenki, joka korosti terveen ja urheiluvan nuorison merkitystä nousevalle yhteiskunnalle. Olikin luontevaa, että urheiluosaston taustavoimana oli juuri nuorisoseura, joka toiminnallaan pyrki kokonaisvaltaisesti nuorison sivistystason nostamiseen ja itseopiskelun avulla koulutuksen kehittämiseen.

Ensimmäiset vuosikymmenet urheiluosasto Lylynä

On tavallista, että paikallisen nuorison ja urheiluseuran kunnon tasoa seurataan kilpailuissa menestymisen ja tulosten kautta. Näin usein unohdetaan se mitä urheilu on antanut niille seuran jäsenille, jotka eivät koskaan ota osaa kilpailuihin, vaan vain oman kuntonsa ja terveytensä takia aktiivisesti harrastavat liikuntaa. Eri aikakausina ovat kuitenkin nousseet parhaat urheilijat idoleiksi ja esikuviksi, jotka ovat saaneet toisetkin mukaan liikumaan, harjoittelemaan ja kilpailemaan ja siksi seuran historiaakin kerrotaan tulosten kautta.

Alkuvuosien yleisurheilussa kilpailut olivat maastojuoksuja, juoksulajien sarjakilpailuja ja moniotteluita, jolloin monipuolisuutta ihannoitiin. Tosin niissäkin eri lajien parhaat erottuivat. Ennen maamme itsenäistymistä seuran parhaina urheilijoina mainitaan mm. Verner Virtanen, Eemil Hallanheimo, Paavo Maunula, Otto ja Jussi Vesamo, Oskar ja Aleks Sarlin, Väinö Seppä, Alfred ja Valtteri Kankare, Kaarlo Keskitalo, Voitto Rekola, Ilmari Rekikoski, Urho ja Jussi Turtola.

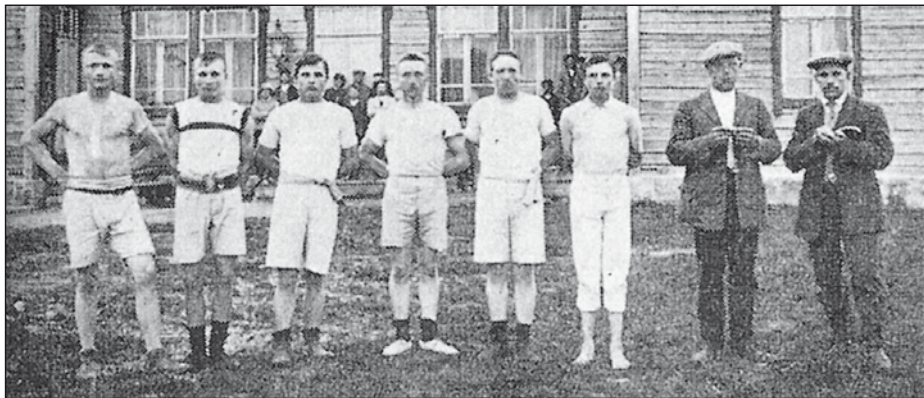
Samat nimet olivat kärjessä myös hiihtokilpailuissa, joissa kilpailijoiden määrä oli usein runsas ja myös ensimmäiset naiset ottivat hiihtokilpailuihin osaa. Tarvasjoen urheilijoista muiden seurojen kilpailuissa ei ole mainintaa ennen vuotta 1914. Varmasti kuitenkin eräät olivat antaneet näyttöjä kunnostaan, sillä tuolloin tarvasjokelaiset Paavo Maunula ja Aksel Puro oli valittu edustamaan Turun Urheiluliittoa tunnetusta Linkojapatsaasta käytyyn viestinhiihtoon, jonka he voittivat Turulle. Nuorisoseurapiirin kilpailuihin vuonna 1915 lähetettiin jo kuusi menestynyttä kilpailijaa ja eräät tekivät kilpailumatkoja maakunnassa.

Historiallisena yksityiskohtana noilta vuosilta on tallennettu seuran 2.8.1914 pidetty yleisurheilukilpailut, jonka osana oli kolmiottelu (1500m juoksu, kiekko ja pituus) alle 18-vuotiaille pojille. Sen voitti tuleva kenraali Aksel Airo. Päivää ennen tuota kilpailua oli alkanut ensimmäinen maailmansota.

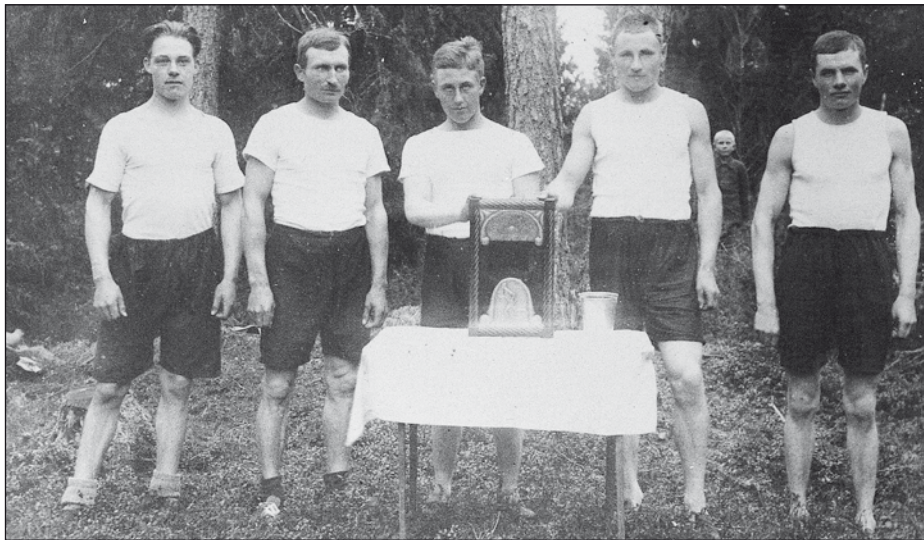
Tarvasjoen Nuorisoseuran Urheilijat

Suomen itsenäistymisen ja kansalaissodan vuosina urheiluosasto Lylyn toiminta hiljeni ja melkein tyrehtyi. Sen herätti uudelleen henkiin Erkki Yrjänä kutsumalla koolle 29.3.1921 kokouksen, joka ryhtyi

TARINAA SATAVUOTIAASTA TARU:STA

Vanhin urheiluosasto Lylyn urheilijoista otettu ryhmäkuva. Se on otettu ilmeisesti vuonna 1912 juostun 5 000 m kilpailun jälkeen Nuorisoseuran talon edustalla. Kuvassa vas. Alfred Kankare, Eemil Hallanheimo, Otto Vesamo, Kaarlo Keskitalo, Jussi Vesamo ja Paavo Maunula. Oikealla silloiset puheenjohtajat Kalle Somerola ja Nikolai Valo. Kuva Nuorisoseuran historia.

Tarvasjoen Ns. Urheilijoiden voitokas viestijoukkue 21.5.1922 Salossa voitettuaan piirin murtomaajuoksun joukkue mestaruuden. Vas. Aarne Sarlin, Eemil Hallanheimo, Väinö Keskitalo, Niilo Koivunhalo ja Paavo Maunula. Joukkueen jäsenistä Aarne Sarlin voitti v. 1924 hiihdossa SM-pronssimitalin ja Niilo Koivunhalo samana vuonna 1500 m juoksun Suomen mestaruuden. Kuva TarU.

valmistelemaan uusia sääntöjä, hallintoa ja nimeäkin, joka 3.5.1921 muutettiin Tarvasjoen Nuorisoseuran Urheilijoiiksi. Uusi seura oli aktiivisesti mukana järjestämässä samana kesänä Tarvasjoella pidettyjä suuria Nuorisoseurapiirin laulujuhlia, johon osana kuuluivat myös urheilukilpailut.

Alkoi voimakkaan urheilutoiminnan aika. Tarvasjoen Ns. Urheilijat nousi yleisurheilun juoksuihin maaseutukuntien parhaaksi seuraksi, voittaen lukuisia kiertopalkintoja 1920-luvun aikana. Joukkueissa juoksivat voitokkaina mm. Paavo Maunula, Eemil Hallanheimo, Väinö Keskitalo, Niilo Koivunhalo, Valtteri Kankare, Ilmari Juvakoski, Lauri Koivunhalo, Frans Sipilä, Aarne Sarlin ja Hannes Heikkilä. Viesteissä voitti mm. vuonna 1924 4x2000 m piirinmestaruus, joka oli ensimmäinen maalaisseuran voittama.

Yksittäisissä tuloksissa Niilo Koivunhalo oli paras. Vuonna 1922 hän voitti jo 10 000 m:llä Tarvasjoelle ensimmäisen piirinmestaruuden. Seuraavina vuosina hän voitti monia piirinmestaruuksia ja suuriakin kilpailuja. Vuonna 1925 hän voitti Tarvasjoelle ensimmäisen Suomen mestaruuden 1500 m:llä ja tuli samalla matkalla Ruotsi-Suomi maaottelussa toiseksi. Seuraavana vuonna hän muutti Turun Urheiluliittoon, ja hänen urheilijauransa jatkui siellä.

Vuonna 1923 Aarne Sarlin voitti ensin ylivoimaisesti hiihdon nuorten piirinmestaruuden ja sen jälkeen hän tuli kolmanneksi Suomen hiihtomestaruuskilpailuissa Haminassa.

Elettiin Suomen urheilun ja erityisesti Paavo Nurmen kulta-aikaa. Paavo Nurmella ja Tarvasjoen urheilijoilla oli paljon yhteistoimintaa ja kilpailuja. Nurmi antoi valmennusohjeita ja oli pitkään kirjeenvaihdossa mm. Paavo Maunulan kanssa.

Tarvasjoen Urheilijat

Vuoden 1931 alusta Tarvasjoen Ns. Urheilijat irrottautui itsenäiseksi urheiluseuraksi ja otti nimen Tarvasjoen Urheilijat. Koko 1920- ja 1930-luvun

Tarvasjoen urheilua hallitsi suojeluskunta, urheilijain ja nuorisoseuran ohella. Sen osuus oli ratkaiseva urheilukentän teossa, joka lopullisesti valmistui vuonna 1936. Suojeluskunta rakensi ampumaradan, hyppymäen ja Lottien kanssa Kenttätuvan kentän laidalle.

Yhteistoiminta urheilussa oli saumatonta eri seurojen välillä ja voimakkaassa talkoohengessä, joka Tarvasjoella on aina ollut esimerkillistä, rakennettiin kentät, mäet, radat ja talot. Kilpailuja oli runsaasti ja urheilijoita riitti niin ampumaradalle, hiihtoon, hyppymäkeen kuin urheilukentällekin. Voittojakin tuli monissa suojeluskunnan piirin kilpailuissa, pesäpallo-otteluissa ja viestinhiihdoissa. Koko Tarvasjoen nuoriso oli innokkaana urheilemassa.

Tuon kehityksen katkaisi kuitenkin sota, jonka taisteluissa kaatui monia Tarvasjoen lupaavia urheilijoita. Liikuntaa harrastettiin kuitenkin sodan vaikeuksista huolimatta. Tästä on osoituksena väli- rauhan aikana suoritettu Suomi-Ruotsi marssimaaottelu, johon Tarvasjoellakin osallistui yli tuhannen marssijaa. Asemasota vaiheen aikana, kun oli enemmän aikaa urheilulle, eräät miehistämme kunnostautuivat armeijan kilpailuissa.

Jälleenrakennuksen ja urheilun nousun vuodet

Rauhan tultua ja miesten palattua sodasta alkoi voimakas jälleenrakennuksen aika. Myös urheiluseura koki uuden nousun. Niin hiihtoa kuin yleisurheilua hallitsivat sodan kokeneet miehet. Hiihdossa voitti viestejä, joissa olivat mukana hiihtämässä mm. Aulis Kosonen, Pauli Salminen, Erkki Nurmi tai Kalle Lepänen. Yleisurheilussa parhaita olivat Niilo Kujanpää, Olavi Pohjatuli, Lauri Heitto ja vähän myöhemmin Iivari Haapanen, Tauno Lahti, Tarmo Säteri, Risto Mynttinen, Unto Tetri, Kaino Numminen, Kaino Yrjänä ja Pentti Kankare. Aarne Savolaisesta kasvoi paras juoksija keskimatkoilla ja Tauno Siprosesta pidemmillä.

Suomalaisen voimistelu-urheilun sodan kurimuksista nousun voimakas näytös

oli vuonna 1947 järjestetyt Suomen Suurkisat Helsingissä. Siihen Tarvasjoelta osallistui 50 henkinen joukkue. Myös vuoden 1956 suurkisoihin osallistuttiin suurella joukkueella.

Vuodesta 1949 alkaen naiset tulivat voimakkaammin mukaan yleisurheiluun. Heistä Saara Norri ja Anneli Keskitalo olivat piirin mestareita ja hyppäsivät korkeudessa piirin ennätyksiä. Anneli Keskitalo oli myös hyvä juoksija kuten Irja Nummila, Terttu Kaivonen ja Anita Jääskeläinen.

Noina vuosina Tarvasjoella harrastettiin myös painia ja painonnostoa, pelattiin pesäpalloa ja hiihrettiin voitokkaasti.

Suuret ikäluokat urheiluikään

Tultaessa 1960-luvulle suuret sodan jälkeiset sukupolvet tulivat urheiluikään. Kouluillemme tulleet opettajat: Viljo Laakso, Osmo Ahtinen, Lars Lindberg ja vähän myöhemmin tulleet Matti Rautanen ja Eino Ruohonen innostivat nuorisoa liikuntaan. Osmo Ahtinen ja Lars Lindberg, itsekin hyvinä yleisurheilijoina ja hiihtäjinä, ohjasivat näissä lajeissa. Viljo Laakso toi Tarvasjoelle pöytätenniksen ja kasvatti siihen mestareita, Rautanen opasti pesäpalloon ja kokosi joukkueita.

Perinteisessä yleisurheilussa tekivät noina vuosina hyviä tuloksia mm. keihäessä Alpo Anteroine, Lasse Peltonen ja Esko Luukkonen, kuulassa Hannu Kujansuu ja Esko Luukkonen, korkeudessa ja kolmiloikassa Kauko Rauhala ja Hannu Kujansuu. Juoksuihin voittivat Seppo Sonne, Kari Rekikoski ja Pentti Jääskeläinen.

Noina talvina alueen hiihdoissa päätaphtumaksi nousi Viikkolehden viesti, joissa kilpailtiin eri ikäsarjoissa niin pojat kuin tytöt. Tarvasjoen joukkueet kilpailivat vaihtelevalla menestyksellä. Horrisiin rakennettiin hyppymäki ja Liedonperä oli hiihtojen keskus. Laturetket tulivat joka talvisiksi.

Tarvas-Hovi, uimahalli ja suunnistuksen nousu

Koko kunnan voiman ponnistus ja yhteistyön tulos oli urheilu- ja nuortentalo Tarvas-Hovin rakentaminen vuonna 1968. Se merkitsi ratkaisevaa alkua alueen rakentamisessa toimivaksi urheilukeskukseksi. Talon välittömään läheisyyteen saatiin ensin valaistu hiihtolatu ja myöhemmin pururata kuntoilua varten. Vuonna 1973 valmistui uimahalli, joka mahdollisti alan harrastuksen ja tehokkaan uimaopetuksen.

Vuodesta 1967 eteenpäin TarU:sta tuli eturivin suunnistusseura. Suunnistussuunnistuksen tuojana ja johtajana oli erityisesti pitäjämme muuttanut Alpo Kotamäki, jonka lapset Olli-Pekka ja Reija olivat alkuajan parhaita suunnistajia. Nopeasti piirin ja koko maammekin parhaimmistoon nousivat Hilikka ja Paula Tolvanen, Jukka Latokylä, Anneli Sihvonen, Maarit ja Marjo Metsola, Päivi ja Esa Mustamäki, Lassi Mellanen, Tapio Rekikoski, Pekka ja Eija Tetri, Marjo Saanisto, Jouni Jaarinen jne. TarU:sta tuli suunnistuksen valioseura 1972 ja sille uskottiin monia suuria kilpailuja järjestettäväksi mm. nuorten suunnistuksen SM-kilpailut vuonna 1974.

TarU:n suunnistajista voittivat viestissä tai yksilötasolla SM-mitaleja Reija Kotamäki (Niemelä), Hilikka Tolvanen (Mattila), Jukka Latokylä, Ari Mustamäki, Jouni Jaarinen, Päivi Mustamäki (Klemelä), Paula Tolvanen (Vilhonen), Maarit Metsola (Rantanen), Eija Tetri (Sipponen), Regina Mustamäki ja Marjo Saanisto. Reija Kotamäki, Hilikka Tolvanen ja Eija Tetri suunnistivat myös Suomen maajoukkueetasolla ja olivat mukana suurissa kansainvälisissä kilpailuissa hyvällä menestyksellä.

Vaikka suunnistus noina vuosina hallitsikin seuran urheilua, menestyttiin muissakin urheilulajeissa. Tarvasjoen talonmieheksi vuonna 1974 tullut Paavo Pohjolainen oli edellisten vuosien Suomen paras kävelijä ja hän toi seuraan

vahvan kilpakävelyharrastuksen. Jatkaessaan itse voitokasta kilpailu-uraansa, hän valmensi Tarvasjoen nuoria kävelijöitä, joista pian nousi piirin parhaita ja mm. Mika Santanen käveli SM- kultaa, -hopeaa ja -pronssia kuten Pohjosen omat lapset Riitta ja Jukka.

Jo vuodesta 1965 alkaen oli seurassa ollut nousevaa jääkiekkoharrastusta, joka kuitenkin voi toimia muutamien kouluilla jäädytettyjen kenttien varassa. Kunta rakensi vuonna 1974 jääkiekkokaukalon ja seuraavana vuonna alkaneessa Auranmaan jääkiekkosarjassa Tarvasjoki pelasi kärjessä olevilla joukkueilla. Siitä alkoi TarU:n edustusjoukkueen ura, joka on jatkunut tähän päivään asti. Samaan aikaan virinneessä jalkapalloinnostuksessa seura nousi pitäjäsarjan kärkeen. Vuonna 1982 jalkapalloilijat voittivat Auranmaan mestaruuden, kuten jääkiekkoilijat 1981-1983.

Viikkolehden maastojuoksuviestissä Tarvasjoki juoksi voittajaksi vuosina 1977, 1978 ja 1979, voittaen kiertopalkinnon omakseen. Yleisurheilussa noina vuosina Tapio Mäkitalo oli piirin mestari kolmiloikassa ja tuli kiekossa toiseksi. Vuonna 1970 hän kymmenottelijana voitti hopeaa A-poikien piirinmestaruuskilpailuissa. Tapio Rekikoski ja Pentti Jääskeläinen hallitsivat juoksuiissa. Pentti Jääskeläinen voitti piirinmestaruuden vuonna 1978 10 000 m juoksussa ja piirin hopeaa ja pronssia 3 000 m estejuoksussa. Hän voitti myös Tarvasjoen teräsmieskisan eli triathlon-kilpailun kahdeksan kertaa.

Hiihtäjäkin Tarvasjoelta löytyi, sillä piirin mestariksi hiihti 1978 Hannu Vainio ja Vesa Santanen tuli toiseksi. Myös Hopeasompa- kilpailussa voitettiin piirin mestaruus. Tarvas-Sompaan otti osaa 22 joukkuetta nelihenkinen hiihtäjin.

Yleisurheilussakin Suomen mestareita

Palloilulajien ja suunnistuksen voimakkaasti laajetessa 1980-luvulla myös yleisurheilu nousi vahvaksi lajiksi Tarvasjoen Urheilijoilla. Vuosina 1981 ja 1982 Esa Mustamäki voitti maastojuoksun piirinmestaruudet ja tuli nuorten estejuoksun 1500 m:llä 1984 Suomen mestariksi. Esa Mustamäki oli voittamassa Marttilan Murron viestijoukkueessa vuonna 1988 SM-hopeaa 4x 1500 metrin juoksussa.

Vuodesta 1982 alkoi myös Marko Rauhalan voitokas urheilijan ura. Tuona vuonna hän voitti kuulan piirinmestaruuden hallissa ja kesällä sekä myös kiekossa. Seuraavana vuonna tuli kaksi piirinmestaruutta. Vuosina 1984 ja 1985 hän voitti SM-hopeaa kuulassa sekä 1984 joukkuekultaa Hannu Hakalan kanssa, kuten vuonna 1985 SM-hopeaa. Samana vuonna Marko oli nuorten Ruotsi-Suomi maaottelussa kuulassa toinen ja 1986 voitti kilpailun. Vuonna 1986 hän voitti SM-kilpailussa kuulassa kultaa ja samoin joukkuekilpailussa. Samana vuonna hän nuorten pohjoismaisessa nelimaaottelussa tuli parhaana suomalaisen kolmanneksi ja 1987 toiseksi. Vuoden 1988 SM-kilpailussa Hannu Hakala voitti hopeaa ja Marko pronssia. Vielä vuonna 1991 Marko voitti SM-B mestaruuskilpailussa kuulan.

Samoina vuosina Päivi Rauhala voitti useita piirinmestaruuksia kuulassa, keihäessä ja kiekossa. Päivi Mustamäki juoksi vuonna 1983 piirinmestaruuteen 3000 m:llä ja hopealle 1500 m:llä. Piirin mestariksi tulivat 1982 Tero Penttilä moukarissa, kuten myös vuonna 1989 ja Jukka-Pekka Strömberg 1500 m estejuoksussa. Tero Penttilä ja Juha Salonen voittivat 1986 moukarin joukkuekilpailun SM-hopeaa.

TarU rakensi vuonna 1985 oman majan Yrjänkylään, josta tuli monien kokousten ja tilaisuuksien suosittu pitopaikka. Vuodesta 1978 alkaen TarU on saanut lopettaa suunnistuskauden lokakuussa pidetyillä Rasti-jahdi kilpailuilla. Suunnistuksen harrastuksen kasvaessa TarU:n menestyneeseen suunnistusseuraan alkoi liittyä kilpailijoita myös lähipitäjistä. Niinpä vuonna 1988 päätettiin perustaa alueen kattava suunnistusseura Rasti 88,

Kuvassa Tero Laine on voittamassa Suomen mestaruutta 110 m aitajuoksussa vuonna 1993 Kemissä. Kuva Teemu Laine.

joka on menestyksellä jatkanut TarU:n perinteitä. Tuossa vaiheessa seuran menestyviä suunnistajia olivat vielä Päivi Klemelä, Jarkko Penttilä, Pekka Tetri ja Taina Ali-Knaapi.

Jäähalli Tarvasjoelle

Vuonna 1975 Auranmaan jääkiekkosarjan alkaessa kunta oli rakentanut jääkiekkokaukalon Tarvas-Hovin mäelle, silloisen ampumaradan laitaan. Se oli antanut hyvinä talvina pelaamisen ja harjoittelun mahdollisuudet. Uuden jääkiekkokaukalon ja pienpallokentän kunta rakensi 1986. Lämpimät talvet tekivät kuitenkin luonnonjää huonoiksi ja lyhytaikaisiksi, joten harjoitusaikaa oli ostettava lähimmiltä jäähalleilta.

Ajatus tekojääradaa syntyi 1990-luvun alussa ja sitä suunniteltaessa päädyttiin katetun jäähallin rakentamiseen. Rakentamista varten perustettiin Auranmaan Tekojäärata Oy ja rahoitus turvattiin osakkeita myymällä. Halli,

Tiileri-areena, valmistui syksyllä 1995. Vuotta ennen TarU:n C-juniorit olivat voittaneet luonnonjäajoukkueiden SM-kilpailuissa Kuhmossa SM-hopeaa.

Jääkiekkoharrastus nousi seuran laajimmaksi harrastukseksi. TarU:n jääkiekkjoukkue, TarU-Hockey, on jo pitkään pelannut kymmenellä joukkueella. Edustusjoukkue nousi vuonna 2001 II-divisioonaan ja on useana vuonna karsinut Suomi-sarjaan. Joukkueen nuoria pelaajia on jo pelannut useita liigajoukkueissa, joissa Marko Mäenpää on voittanut TPS:n B-junioreissa Suomen mestaruuden ja A-junioreissa SM-hopeaa. Sami Savolainen taas on voittanut TPS:n B- ja A-junioreissa SM-hopeaa. Jussi Raiko on ehkä päässyt nuorista pisimmälle, pelaten SM-liigajoukkue Saipan maalivahtina.

Ei yksin jääkiekkoa

Vaikka Tarvasjoen nuoriso valtaosin innostui harrastamaan jääkiekkoa, löytyi vielä niitäkin jotka kisasivat yleisurheilus-

Suomen Suurkisoissa v.1947 TarU oli mukana 50 voimistelijan joukkueella. Kuvassa he ovat mukana kisojen marssirivistössä. Kuva TarU.

TarU:n suunnistuksen SM- viestikultaa voittanut D17-18-joukkue vuonna 1983. Vas. Marjo Saanisto, Eija Tetri ja Päivi Mustamäki. Kuva Pentti Tetri.

sa ja hiihtivät kilpaa. Marianne Kemppi nousi 1980-luvun lopulla Päivi Rauhalan, Heli Hakalan, Heli Salosen, Marja-Leena Laakson ja Anna-Liisa Sihvosen ohella piirin nuorten parhaimmiston. Marianne teki hyviä tuloksia 80 m aitajuoksussa, ja voitti piirinmestaruuskilpailussa hopeaa korkeushypyssä ja neliottelussa. Niiden perusteella hänet valittiin vuoden 1988 nuorten SM-kilpailujen jälkeen maaotteluvalmennettavien ryhmään. Nyt Marianne keskittyi lähinnä korkeushyppyyn ja voitti Liedon Parman Maria Junnilan kanssa korkeushypyn joukkuekilpailussa vuonna 1989 SM-kultaa, 1990 SM-pronssia, 1991 SM-kultaa ja 1992 SM-pronssia.

Mikko Laine voitti moukarissa ensimmäisen piirinmestaruuden jo 9-vuotiaana vuonna 1988. Vuonna 1989 Toni Mäenpää myös voitti moukarissa ensimmäisen piirinmestaruuden ja uusi sen 1991. Tero Laine puolestaan voitti 13-vuotiaana nuorten SM-kilpailuissa 80 m aidoissa ja neliottelussa pronssi-mitalit.

Ensimmäisen luokan urheiluseuraksi nousseen TarU:n nuorisourheilun tasoa kuvastaa vuosi 1992. Seuran urheilijat voittivat piirinmestaruuden, P16 Saku Lounasaari moukarissa, P14 Teemu Laine kuulassa, T13 Heli Salonen keihäessä, P13 Mikko Laine moukarissa, P18 Tero Laine 110 m aidoissa ja tuleva mestari hiihtäjä T10 Anne Mäkinen voitti hopeaa kuulassa, keihäessä ja kiekossa. Tero Laine ja Saku Lounasaari osallistuivat nuorten SM-kisoihin. Tero voitti jo talvella hallissa SM-hopeaa ja tuli kesällä 110 m aidoissa viidenneksi. Saku voitti sarjassaan SM-pronssia.

Vuonna 1993 Tero Laine teki 110 m aidoissa ja veli Mikko heitti moukarissa piirin ennätykset. Tero voitti Kemissä P18 Suomen mestaruuden aidoissa ja valittiin nuorten Ruotsi-Suomi maaotteluun, jossa hän voitti 110 m aidat ja tuli 300 m aidoissa kolmanneksi.

Seuraavana vuonna Tero Laine ja Toni Mäenpää tulivat jo miesten aitoihin ja moukariin. Nytkin Tero tuli SM-kilpailussa neljänneksi ja Toni seitsemänneksi. SM-kisojen P16 sarjassa Mikko Laine ja Joni Mäenpää voittivat TarU:lle joukkuekultaa moukarissa ja uusivat sen vuonna 1995. TarU:lla oli useana vuonna peräkkäin viisi A-luokan urheilijaa.

Myös seuraavina vuosina TarU:n urheilijoiden hyvä kunto ja tulokset jatkuivat. Heistä esimerkiksi Toni Mäenpää voitti

TarU:n nykyinen hallitus. Vas. Marko Rauhala, Turkka Mäenpää, Tiina Lehtonen, Tuula Saari sihteeri, Jari Kurka, Jyrki Mäenpää puheenjohtaja, Raimo Rauhala kunniapuheenjohtaja, Jarkko Mäenpää ja Lassi Mellanen. Kuva TarU.

Kuvassa Anne Mäkinen hiihdon maaoukkueleirillä vuonna 2008 Ramsaun jäätiköllä. Kuva Anne Mäkinen.

peräkkäin piirinmestaruuden moukarissa vuosina 1998-2001 ja tuli hopealle vielä 2004 ja pronssille 2006. Hänen veljensä Joni ja Mikko Laine jatkoivat Tarvasjoen moukarimiesten perinnettä voittaen piirimestaruuksia ja suurempiakin kilpailuja. Mikko Laineen heittämä tulos 68,33 m on tämän hetken piirin ennätys.

Jo yli kymmenen vuotta Tarvasjoen menestyksekkään urheilija on ollut mestarihiihtäjämme Anne Mäkinen. Anne kertoo jo kolmevuotiaana voittaneensa ensimmäiset Hippo-hiihdot ja siitä eteenpäin voittoja tuli omassa seurassa ja piirissä. Vuonna 1998 hän voitti jo N16-sarjassa SM-pronssia 5 ja 10 km:llä.

Silloin hänet valittiin Suomen viestijoukkueeseen nuorten talviolympialaisiin Tatralle, jossa hän joukkueessa voitti olympiapronssi-mitalin.

Vuonna 1999 Anne voitti ensimmäisen Suomen mestaruuden N17-sarjassa 15 km:llä. Samalla matkalla N18-sarjassahan uusi mestaruuden vuonna 2000, saaden myös SM-hopeaa 5 km:llä. Sinä vuonna hän myös nuorten pohjoismaisissa mestaruuskilpailuissa Viron Otepäässä voitti Pohjoismaiden mestaruuden 5 km:llä.

Seuraavina vuosina vastus koveni tultaessa aikuisten sarjoihin. Kuitenkin hän vuonna 2002 tuli SM-kilpailuissa hopealle Pirjo Mannisen voittaessa

kultaa. Samoin hän hiihti 2004 hopeaa SM-kisoissa Kuopiossa Riikka Sarasojan voittaessa. Siitä eteenpäin Anne on ollut maajoukkuevalmennettava ja saanut osallistua maailman cupin ja Skandinavia cupin kilpailuihin vaihtelevalla menestyksellä. Viime vuosina ovat loukkaantumisen katkaisseet hyvin alkaneen kilpailukauden, mutta edessä on varmasti vielä hyviä kausia.

Sataa vuotta juhlitaan

Tarvasjoen urheilijoiden sataan vuoteen sisältyy monia satoja uhrautuvia luottamushenkilöitä: toimitsijoista tuomareihin, bingon vetäjistä ravintolan

emäntiin, jaostojen johtajista joukkueiden valmentajiin. Moni on vuorollaan ollut sihteeri, rahastonhoitaja, puheenjohtaja ja jopa kunniapuheenjohtaja. Koko seuran toiminta on ollut suurta talkootyötä Tarvasjoen urheilun ja erityisesti sen nousevan nuorison hyväksi.

TarU viettää 100-vuotisjuhliaan koko vuoden. Varsinainen juhlapäivä on lauantaina 19.9.2009, jolloin pääjuhla alkaa klo 19.00. Seuran 100-vuotiaasta historiasta on kirjoitettu kirja, joka tulee myyntiin vähän ennen juhlaa, ja se kertoo yksityiskohtaisemmin urheiluseuran menneistä vuosista.

Kaikkien tarvasjokelaisten hyvin tuntema Armas Virolainen on jo ehtinyt 90 vuoden ikään ja juhlat on juhlittu. Juhlien jälkeen istuimme eräänä keväisenä iltana hänen asunnollaan mennyttä elämää muistellen ja yritimme hahmottaa kokonaiskuva hänen muistoista rikkaasta elämästään ja ihmettelimme vuosikymmenten aikana muuttunutta maailmaa.

Lapsuuden Karjala

Armas muistaa syntyneensä Jaakkiman Lapinmäen Virolaisen mäellä, jossa hänen isänsä Mikko Virolainen viljeli maata. Perheeseen oli täällä syntynyt neljä lasta, joista Armas oli vanhin. Isä osti kuitenkin 1920-luvun lopulla uuden talon Jaakkiman Reuskulan kylästä kauniilta paikalta kahden järven väliseltä kannakselta. Tilalla oli peltoa n. 16 ha ja saman verran metsää. Täällä perhe lisääntyi vielä Eino-nimisellä pojalla.

Isä oli nuoruudessaan ollut Kurkijoen Lapinlahdella asuneen maanviljelijän ja kauppiaan Heikki Jussilaisen apulaisena, kun tämä ajoittain kuljetti ostamiaan eläimiä tietä myöden teuraiksi Pietariin. Se oli ainoa tapa saada liha tuoreena perille Pietarin loputtomille markkinoille. Laumassa oli usein 80 eläintä ja sen koossa pitäminen vaati ratsastavilta paimenilta hitaan ja rauhallisen kuljettamisen, jolloin matkaan voi mennä aikaa yli viikonkin. Pietarista Jussilainen osti saamallaan rahoilla mm. kankaita, joita hän myi Sortavalan seudulla kulkukauppaa tehden. Erällä tällaisella matkalla isä Mikko oli tutustunut Räisälässä kansanopistoa käyvään Heikki Jussilaisen tyttäreeseen Helenaan, jonka hän myöhemmin otti vaimokseen.

Jaakkima oli saanut nimensä Jaakko de la Gardiestä, joka 1600-luvulla oli saanut pitäjän läänityksekseen. Pitäjän läpi kulki maantie Viipurista Sortavalaan ja myöhemmin Joensuuhun asti. Myös jo vuonna 1893 valmistunut tärkeä Karjalan rata kulki pitäjän halki. Pitäjän satamaa Lahdenpohjassa pidettiin Laatokan parhaana ja suojaisimpana. Sen alueelle oli noussut teollisuutta mm. vaneritehdas, jonne meneviä kahdeksan metrin tukkeja Armaskin ennen sotaa kuljetti hevosella n. 6 km matkan metsästä Kuokkaniemen asemalle.

Lapsuudestaan Armas muistaa lumiset talvet, jolloin paljon hiihdettiin. Talven kohokohta oli koulujen väliset hiihtokilpailut. Laduilla oli korkeita mäkiä tai tasaista järvenselkää. Kesäisin kahdenpuolen tilan maita olivat kalaiset järvet Pyöräkkö ja Varonen, joissa useasti uitiin ja soudeltiin.

Kevät 1932 muutti Armaksen elämässä kaiken. Isä oli mennyt läheiselle Pyöräkölle 3.5. kalanpyydyksiä kokemaan ja hukkui. Kylvytyöt olivat juuri alkamassa. Armas vanhimpana pojista, tuolloin 13-vuotiaana, joutui ottamaan miehisen vastuun. Ensimmäisissä kylvöissä tuli naapuri Malisen Juho auttamaan ja malia antamaan, mutta seuraavina vuosina Armas kylvi itse. Talonpito äidin ja kasvavien sisarusten kanssa onnistui, vaikka velkainen talo vaati paljon työtä. Ennen sotaa rakennettiin uusi navetta kivistä kuudelle lehmälle ja pienkarjalle sekä toiseen päähän talli. Vesijohtokin laitettiin lävitse poratuista puuputkista.

Talvella ajettiin puutavaraa, tukkeja

ARMAS VIROLAISEN MATKA JAAKKIMASTA TARVASJOELLE

Katri ja Armas Virolainen ovat lapsineen perhekuivassa vuonna 1999. Kuva Armas Virolainen.

sahalle tai vaneritehtaalle vietäväksi tai välillä halkoja ja ratapölkkyjä Kuokkaniemen asemalle. Rahdinajo vaati hyvät hevoset ja niitä Armas oli jo nuorena hyvä hankkimaan. Hevosien tuntemus ja ajotaito kasvoivat.

Jaakkiman hengellinen elämä oli voimakasta. Pitäjässä oli kristillinen kansanopisto ja seudulla vaikutti ns. Uukuniemeläinen herätys. Sen piirissä esiintyi unissasaarnaajia, heistä tunnetuimpana Helena Konttinen. Armaksen enon, kanttori Viljo Jussilaisen, vaimon Hiljan äiti Anni Kormano oli yksi heistä. Hän näki seinälle tulevia kirjoituksia ja tulkitsi niitä. Hän lausui myös ennustuksia ja oli sanonut Armakselle, joka vielä oli poikamies, että sinulla on vielä joskus neljä poikaa, tytöistä ei maininnut mitään. Hän ennusti myös tarkasti kaksi evakkoon lähtöä ja sanoi, ettei toiselta evakkomatkalta enää kotiin palata.

Sotavuodet

Vuonna 1939 Armas joutui sotaväkeen ja oli palveluksessa Huuhanmäen kasarmilla, kun talvisota marraskuussa 1939 syttyi. Hänet oli koulutettu tykistön tulentohtajaksi ja talvisodan ajan hän oli Nurmeen sijoitetussa patteristossa turvaamassa Laatokan rantoja.

Jatkosota vei Armaksen patteriston Rukajärven korpiin ja siellä jatkuivat taistelut koko sodan ajan. Armas oli tutustunut Katri Kohoon Kurkijoelta ja kihlalomalla he kävivät ostamassa sormukset Sortavalasta. Nuoremista veljeksistä Väinö joutui myös sotaan ja kotiin jatkosodan aikana palannut äiti viljeli ja rakensi tilaa nuoremman veljen avulla.

Rukajärvellä kesällä 1944 Armas haavoittui pahoin kranaatin sirpaleista ja joutui kuukaudeksi lisälmen sotasairaalaan. Tänne Katri tuli sulhastaan katsomaan, tuoden mukanaan omenia kotinsa monista omenapuista. Ne olivat lisälmessä herkkua, sillä omenia ei enää lisälmessä kasvanut.

Armas kuntoutui vähitellen ja pääsi pois sairaalasta vasta syksyllä 1945.

Näkö oli mennyt oikeasta silmästä ja erityisesti nilkkaan osuneet sirpaleet vaivasivat kauan. Äiti oli sijoitettu asumaan Teuvan Horon kylään ja sinne Armas nyt sairaalasta palasi. Talven jo tullessa hän solmi avioliiton Katri Kohon kanssa. Katrin perhe oli sijoitettu Alastarolle ja sen kirkossa heidät vihittiin avioliittoon. Häiden jälkeen he muuttivat asumaan äidin ja muun perheen kanssa Teuvaan.

Esikaisen syntymä Teuvalla oli seikkailu. Kun synnytyksen aika tuli, Armas lähti viemään hevosella Katiaan lähimpään sairaalaan Övermarkiin, jonne oli matkaa 15 km. Siellä puhuttiin vain ruotsia ja sanottiin, ettei sairaalaan oteta, koska eivät olleet kirjoilla sairaalan alueelta. Oli lähetävä kotiin ja uuden hevosen valjastamisen jälkeen lähdettiin Teuvan kirkolle, jonne oli matkaa 20 kilometriä. Perille päästiin yhteensä 50 km ajomatkan jälkeen puoliyöllä ja poika, Hannu, syntyi terveenä ennen aamua.

Omalle asutustilalle

Vähäistä karjaa pitäen, heinämaita vuokraten ja lisäansioita metsätöistä ja seudun mautiloilta hankkien, meni runsas kaksi vuotta, kunnes saatiin oma asutustila Kauhajoen Hyypän nevalta. Tilalla oli vain pari latoa, peltoa 10 ha ja metsää 20 ha. Väliaikainen asunto saatiin Könnön talolta. Ensiksi Armas rakensi saunan joen varteen ensiasunnoksi. Sitten nousi navetta heinälatoineen ja työkaluvaja sekä viimeisenä asuinrakennus. Perhe lisääntyi toisella pojalla, Reinolla, ja muiden perheen jäsenten etsiessä omia asuinsijoja Armas osti osuudet taloon. Äiti muutti yläkertaan, kunnes vanhetessaan muutti Seinäjoelle omaan yksioon.

Rakentamisen jälkeen laitettiin pellot kuntoon, karjaa lisättiin ja lisäansioita Armas yritti hankkia metsätöillä ja hevosen kasvatuksella, sillä hevonen oli vielä arvokas työjuhta. Vähitellen kiinnostus siirtyi ravihevosiiin, sillä ravi-innostus kasvoi Pohjanmaalla sitä mukaa kun hevosten tarve traktorien lisääntyessä väheni. Nyt hevosten kasvatus ja kauppa

tulivat hyvin tärkeäksi tulonlähteeksi. Kaikkiaan Armas muistaa hänellä olleen 42 eri hevosta. Hänellä oli yhteisomistus juoksijaori Paaviin ja sen jälkeläiset olivat kysyttyjä ravihevosia. Monenlaisia hevosia Armas muistaa omistaneensa. Kerran hänellä oli latvialainen sotahevonenkin, valtavan suuri ja rauhallinen. Se oli kyllä hyvä vetämään, mutta juoksemaan se ei suostunut koskaan.

Tila oli hyvin hallainen. Lähes joka toinen vuosi halla lähes tuhosi viljasadon, eikä muuta voinut viljelläkään kuin kauraa ja heinää.

Karjalle sentään saatiin rehu ja maitotili olikin lähes ainoa tulonlähde lihan ohella maatilalta. Kun eläkeikä lähestyi ja invalidinvaivatkin kasvoivat, Virolaiset alkoivat kaivata pois hallaiselta tilaltaan. Perhe oli kasvanut kaikkiaan seitsemällä lapsella, joista Eero poika kuoli pienenä. Nyt lapset olivat kasvaneet, kävivät kouluja ja heistä vanhimmat jo perustivat omia perheitä.

Tarvasjoelle

Armaksen veli Väinö oli löytänyt puolison Paula Salmilahden Tarvasjoelta ja hän oli Turusta kiinteässä yhteydessä tänne. Hän ilmoittikin löytäneensä Killalasta sopivan pikkutilan, jonka katsomaan tullut Armas päätti vuonna 1973 ostaa. Tarvasjoki tuntui senkin tähden sopivalta, että eno Viljo Jussilainen oli tullut tänne kanttoriksi vuotta aikaisemmin ja Katri hyvin musikaalisena kaipasi päästä kirkkokuoroon laulamaan. Oli vielä toinenkin syy miksi tila oli houkutteleva: siellä kasvoi monia omenapuita, joita Katri oli kaivannut lapsuutensa puutarhoja muistellen.

Iästään huolimatta Armas oli vielä voimissaan ja hän hakeutui betonimieheksi rakennusliike Vairan työmaille mm. Liedon terveyskeskusta ja Riihikosken koulua rakentamaan. Lisäksi hän oli apumiehenä ajoittain Salon Arvon sahallakin.

Näin vuodet kuluivat ja eläkepäivät saapuivat. Niiden aikana Armas kertoo joutuneensa kahteen pahaan kolariin. Ensimmäinen sattui vuonna 1995 matkalla tähän hautajaisiin Oripäähän. Silloin linja-auto törmäsi Väinö-veljen autoon, jolloin veljen vaimo Paula kuoli heti ja veljekset olivat kuukausia sairaalassa. Taas Katri sai tulla katsomaan sairasta miestänsä. Toiseen kolariin hän joutui Karinaisissa myöhemmin, selviten pienemmin vammoin.

Leskeksi Armas jäi vuonna 2000, kun uskollinen elämänkumppani menehtyi. Yksin asuminen vaikeutui vähitellen ja viimein oli siirryttävä kunnan vanhustenvuokrataloon. Kesäisin polkupyöräretket kotitankuille ovat vielä olleet jokaviikkoisia.

Muistoissa ovat kuitenkin jatkuvasti lapsuus ja nuoruudenpäivät Karjalassa. Kotijärven siniset aallot ja hiekkarannat, peltojen keväinen vihreys tai tuleentuvat ruispellot näkyvät muistojen ikkunoista. Kaksi kertaa Armas on käynyt kotikunnailla, jossa ei enää ole rakennuksia jäljellä. Pihakallio kuitenkin löytyi, järveltä saunaranta ja puiden saartamat pellot umpeen kasvanein ojin. Syvästi Armas tunsu, että tämä oli isänmaata, mutta vieraat isännät. Seudun sai eläväksi vain muistot, kipeät mutta kauniit muistot.

Kalervo Mäkinen